

Jelena Žanić Mikuličić

ZASTUPLJENOST ANGLIZAMA U HRVATSKIM DNEVNIM NOVINAMA**Sažetak**

Razlog je sve veće prisutnosti engleskih posuđenica, odnosno anglizama u svakodnevnome hrvatskom jeziku intenzivan proces globalizacije i informatizacije. Strane riječi jezika davatelja ulaze u jezik primatelja najčešće zbog nedostatka odgovarajućega leksema u jeziku primatelju. Najjednostavniji način ulaska stranih riječi u određeni jezik jest preko masovnih medija poput televizije, interneta te novina. Cilj je ovoga rada uputiti na sve veću zastupljenost anglizama u hrvatskim dnevnim novinama proučavajući razinu njihove zastupljenosti u novinama Slobodna Dalmacija i Jutarnji list. U zabilježenim je primjerima moguće uvidjeti da se uz jednorječne lekseme pojavljuju i stvaraju englesko-hrvatske sintagme. Prikupljenom građom pokušat će se prikazati kako su engleske riječi postale uobičajena sastavnica jezika hrvatskih dnevnih novina u fonološkome, pravopisnome ili morfološkom obliku. Namjena je ovoga rada uvidjeti problematiku nagloga ulaska anglizama u svakodnevni tisak, odnosno pisanu riječ iako je za mnoge lekseme moguća zamjena hrvatskim istoznačnicama.

Ključne riječi: *anglizmi, masovni mediji, leksemi, posuđenice, istoznačnice.*

Uvod

Jezik je kulturna kategorija koja se kontinuirano mijenja. Razlozi promjena mogu biti izvanjezični i jezični. Izvanjezični razlozi odnose se na utjecaj migracija i teritorijalnih osvajanja, tehnologije, prometa i medija. Jezični su razlozi potreba za imenovanjem novih predmeta, pojmova i ideja. Pojedine nove riječi koje danas upotrebljavamo u svakodnevnome govoru i na koje nailazimo u medijima najčešće proizlaze iz engleskoga jezika. Popularno ih nazivamo anglizmima (anglicizmima) premda bi bilo ispravno kazati da su one internacionalizmi ili neologizmi (Anić 2006). Posuđivanje započinje u trenutku preuzimanja riječi od jezika davatelja u jezik primatelj, najčešće na fonološkoj i morfoložkoj razini. Na fonološkoj razini provodi se zamjena engleskih fonema hrvatskim fonemima, a na morfoložkoj razini zamjena engleskih morfema hrvatskim morfemima. Često je prilikom čitanja teksta moguće naići na različito pisanje jednoga leksema u istome novinskom članku, npr. leksem *business*, ali i leksem *biznis*. Radi se o pojednostavljivanju pravopisnoga sustava tako da engleski fonemski par ima jedan ortografski znak u hrvatskome jeziku. Anglizmi obično imaju više od jednoga značenja te prijelazom u jezik primatelj najčešće zadržavaju samo jedno značenje koje je potrebno za imenovanje predmeta.¹ Osobito su prisutni u određenim područjima poput informacijske i komunikacijske tehnologije, zdravlja, kulture življenja (ovo područje sve češće nazivamo engleskim izrazom *lifestyle*), zatim, sporta, politike i dr. (Filipović 1990:54).

Weinreich (1953:60) smatra da se anglizmi često upotrebljavaju jer se engleski jezik smatra prestižnim te osoba koja upotrebljava takvu riječ doseže društveni položaj koji simbolizira znanje toga jezika. Prčić (2005:157) takvu upotrebu jezika naziva statusnom uporabom za kojom isključivo postoji subjektivna potreba.

¹ <https://www.oocities.org/gimn1gradacac/posudjenice/posudjenice.htm>, 1. 2. 2022.

Problem anglizama svakako je danas jedan od najvećih problema vezanih za hrvatski jezik, a glavni razlog za to može biti sklonost Hrvata svemu što je strano (Opačić, 2007:21). Prvo i osnovno načelo prihvaćanja stranih riječi u hrvatski jezični sustav kaže kako je, kada je god to moguće, riječ stranoga podrijetla poželjno zamijeniti istoznačnom domaćom riječi. Jedino ako u hrvatskome jeziku ne postoji kvalitetna zamjena, trebalo bi se koristiti stranom riječi. Niže su navedene najčešće engleske riječi koje su se danas toliko uvriježile u hrvatskome jeziku da bilo kakva zamjena više nije moguća. Također, anglizmu se, točnije imenici često dodaju sufiksi poput *-er* ili *-ing*, čime se dobivaju nove riječi riječ poput *facelifting*, *pressing* i *džoger*.²

Metodologija

U radu će se prikazati građa prikupljena od 9. do 18. travnja 2020. godine iz dnevnih novina *Slobodna Dalmacija* i *Jutarnji list*. Praćene su rubrike i prilozi vezani za društvena zbivanja pojedinih županija, što posebno uključuje politiku, kulturu življenja, zdravlje i sport. Svaka prikazana jedinica korpusa sastoji se od analizirane riječi, prijevoda riječi na hrvatski jezik te primjera preuzeta iz novinskoga korpusa. Primjeri su navođeni abecednim redom s nazivom novina, nadnevkom i stranicom. Ukoliko se u jednoj rečenici pojavljuje više anglizama, bit će navedeni redosljedom pojavljivanja. U svakoj od novina obrađeno je više članaka, uključujući i priloge te su proučavani tekstovi koji su ponudili najbogatiji izvor engleskih riječi, odnosno anglizama.

Pokušat će se sagledati kako se međusobni utjecaji jezika mogu promatrati na nekoliko razina jezičnoga istraživanja: fonološkoj, morfološkoj i pravopisnoj te će se isto prikazati tablično u analizi prikupljene građe. Uočiti će se kako su određene posuđenice konotativne,³ a druge denotativne⁴. Konotativne ili suvišne posuđenice najčešće je moguće zamijeniti istoznačnicom koja postoji u jeziku primatelju, ali je njihova upotreba rezultat prestiža u određenome trenutku. Za razliku od njih, denotativne, odnosno potrebne posuđenice jesu one bez kojih jezik primatelj trenutačno ne može i one kao takve upotpunjuju jezik. U radu će se zaključiti jesu li određeni anglizmi u prikupljenoj građi suvišne ili potrebne posuđenice u hrvatskome jeziku.

Prikupljena građa

U ovom dijelu rada zabilježiti će se ekscipirani anglizmi koje je autorica uočila unutar pojedinih rečenica u različitim rubrikama dnevnih novina. Navedeni primjeri rečenica pokazat će u kojem je kontekstu riječ upotrijebljena. Ispisat će se anglizam, njegov prijevod na hrvatski jezik prema rječniku (Filipović 2004), primjer u kojem je navedeni anglizam upotrijebljen, naziv dnevne novine, datum i stranica. Analizi prikupljene građe pristupit će se u idućem podnaslovu rada.

U dnevnim novinama *Slobodna Dalmacija* i *Jutarnji list* pronađeni su sljedeći anglizmi: **after party** (*after party* – zabava poslije) - *U Hrvatskoj svi idu na vjeronauk, svi peku janjca za pričest, svi se zavidaju za after krizma party i svi misle da je Stepinac bio sveti čovjek.* (*Jutarnji list*, 18. travnja 2020., prilog *Magazin*, str. 32.); **anksioznost** (*anxiety* – tjeskoba) -

² <https://www.interpreta.hr/hirek-attekintes/anglizmi-u-hrvatskoj>, 5. 2. 2022.

³ Prema Filipoviću (1990:15), suvišne posuđenice.

⁴ Ibidem, potrebne posuđenice.

Zbog izolacije raste **anksioznost**, ali bitno je znati – kriza će proći (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 13.); **aplauz** (applause – pljesak) - Alin Antunović kaže da joj nedostaju nastupi uživo, reakcije publike pa i **aplauz** (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., str. 40.); **aplikacija** (application – primjena) - **Aplikacija** je otkrila koji su najčešći simptomi (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 10.); **art director** (Art director – umjetnički voditelj) - **Art direktora** tada nije bilo ni u marketinškim agencijama. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 23.); **asesoar** (accessories – dodatci) - Od njega ne kani odustati ni dvojac brenda ELFS, već glasovit po modnim rješenjima za žene i muškarce, kao i za djecu, te raznoraznom **asesoaru**, od školskog pribora do modnih dodataka. (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 24.); **asimptomatski** (asymptomatic – bez simptoma) - Pretpostavljamo da je netko od djelatnika bio bolestan, dolazio na posao bolestan ili je bilo **asimptomatski** i dogodilo se to što se dogodilo. (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 3.); **aut** (out – van, izlaz) - Prvi plan je propao, HNL je u „**autu**” do 30. svibnja. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 28.); **autodestrukcija** (autodestruction – samouništenje) - Postići to da se ugledni stožer kompromitira, i to kao mjesto gdje se donose nekakve političke odluke da bi se pogodovalo Crkvi, zavičaju, HDZ-u ili izbornoj bazi, to je zaista začudan oblik neopreza i **autodestrukcije**. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 17.); **autsajder** (outside – izvan svega) - Bili smo totalni **autsajderi**. (Slobodna Dalmacija, 18. travnja 2020., str. 34.); **balans** (balance – ravnoteža) - Njihov eponimni debi album sjajan je reprezent tog **balansa** (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 40.); **bek/stoper** (back – leđa, zaleđe; stopper – zaustavljač) - „Pratim sve, posebno što je sada kod mene Ismajli, odličan stoper, a htio sam zvati i ovog malog, lijevog **beka**.” Edy Reja. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 26.); **bend** (band – glazbeni sastav) - Drobnijakove obveze prema **bendu** u sudnici je opisao i bivši bubnjar Dražen Scholz ustvrdivši da je suradnja s menadžerom bila prekinuta na godinu dana. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 17.); **biznis** (business – poslovanje) - Njih 30 posto nije imalo novaca da početkom travnja plati najamninu, kazuje nam naš sugovornik, koji se bavi nekretninskim **biznisom** (Slobodna Dalmacija, 17. travnja 2020., str. 8.); **brending** (brand – marka) - U sklopu **brendinga** su osmislili i komunikacijsku platformu koja brašno pozicionira ne samo kao kvalitetnu namirnicu, nego i kao lifestyle proizvod koji promiče filozofiju eksperimentiranja u kuhinji. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Nekretnine, str. 32.); **brifing / kongres / intervju / press konferencija / presica / thinktank** (brifing – kratki sastanak; congress – skup; interview – razgovor; press conference – konferencija za medije; think tank – strateško promišljanje) - U normalnim vremenima u stanu dogovaram snimanja, nazivam sugovornike, odlazim na **brifinge, press konferencije, kongrese, think tankove, na intervju**... (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., str. 40.); **budžet** (budget – proračun) - Situacija je takva da CRO Race ima svoju poziciju u kalendaru, ali je prerano govoriti o zatvaranju **budžeta**. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 37); **cashflow** (cashflow – tijek novca) - Klubovi će definitivno trebati na reboot jer je taj famozni **cashflow** definitivno stao. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Magazin, str. 47.); **catering** (catering – isporuka hrane, opskrba) - Sektori koji su nastavili s radom su: internetska kupnja, proizvodnja i distribucija higijenskih proizvoda, proizvodnja i distribucija lijekova, čišćenje, **catering**, edukacijske usluge. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 7.); **coronavirus/Covid-19** (coronavirus/covid-19 – virus korone srodan SARS-u) - Početna naklada albuma bila je pet milijuna primjeraka, ali **coronavirus** nije nikome zapeo za oko.

(Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 24.); **Covid-19** je poput mobitela; stalno će se nadograđivati. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 11.); **CRO Race** (CRO Race – hrvatska utrka) - Situacija je takva da **CRO Race** ima svoju poziciju u kalendaru, ali je prerano govoriti o zatvaranju budžeta. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 37); **čarter** (charter – najam brodova) - Imali bi zatvoreno okruženje u kojem ekipe dolaze **čarterima**, mi ih dopremimo do trkališta, osiguramo da su svi testirani na koronavirus, da su zdravi, da nema rizika i da utrka bude bez gledatelja. (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 29.); **definirati** (define – odrediti) - Potrebno je **definirati** i mjeru pojačanja kroz seizmički certifikat (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str.17.); **delegacija** (delegation – izaslanstvo) - Navodno je ministarska **delegacija** koja je danas bila u Splitu utvrdila niz mogućih propusta vodstva doma. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 4.); **devastacija** (devastate – uništiti) - Pa se, eto, sada se bračni par Borić upustio u **devastaciju** pomorskog dobra, a Šoltani su s pravom ljuti što im se opet, po tko zna koji put, betonira „mrkinta“ na zemljištu koje je vlasništvo sviju nas. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 23.); **digresije** (digression – odmicanje) - Ipak, sve te zelene **digresije** zapremaju manji dio knjige koja nudi i vrlo sažete zapise (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 35.); **distribucija** (distribution – dijeljenje; stream – gledanje uživo)) - Cannes i drugi veliki festivali imaju problem da bi se njihova virtualna izdanja mogla pretvoriti u besplatnu **distribuciju** odnosno **strimanje**. (Jutarnji list, 15. travnja 2020., str. 44.); **diversifikacija** (diversification – raznolikost) - Nužna je **diversifikacija** gospodarstva – ako netko to slučajno nije znao do danas, sad nam je jasna potreba promjene strukture gospodarstva i toga da se ne drže „sva jaja u istoj košari“. (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 15.); **drive in** (drive in – ulaziti) - Prema dosadašnjim najavama, građani bi mogli dobiti **drive in** tržnicu. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 14.); **džentlemen** (gentleman – gospodin) - A pamtit će ga se i po **džentlenskom** ponašanju. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str.36.); **džogeri** (jogger – trkač) - Prvu ozbiljnu pukotinu u epidemiološkom kordonu nisu skrivali ni piciginaši, ni berači šparoga, ni **džogeri** ni omladina koja tulumari... (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 26.); **e-naslov** (e – elektronski) - Općenito na tržištu nema puno **e-naslova** zbog problema s autorskim pravima. (Slobodna Dalmacija, 17. travnja 2020., str. 14.); **edukacijske** (education – podučavanje) - Sektori koji su nastavili s radom su: internetska kupnja, proizvodnja i distribucija higijenskih proizvoda, proizvodnja i distribucija lijekova, čišćenje, catering, **edukacijske** usluge. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 7.); **egzil** (exile – progonstvo) - Kad je Dinamo krenio u kresanje plaća, to je bio signal za napad na čelnike modrih posebno na Zdravka mamića, „gazdu u **egzilu**“. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 43.); **eksperiment** (experiment – pokus) - Stručnjaci ističu da se pravilo dvometarske distance temelji na **eksperimentima** iz 1930. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 11.); **emergentne** (emergency – hitno, ozbiljno) - Tijekom press konferencije Nacionalnog stožera civilne zaštite, znanstvenici i liječnici često koriste izraze poput kontagiozan, **emergentne** bolesti, komordibitet...(Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 22.); **eskalirati** (escalate –pojačati se) - Moglo bi biti ostavki zbog situacije s koronom koja je malo **eskalirala** u splitskom domu za stare i nemoćne. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 3.); **evocirati** (evoke – pobuditi) - Želi **evocirati** dolazak proljeća, a jaja ne boji, već ih radije aranžira „gola“. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 25.); **facebook stranica** - (...) komentirao je Siniša Beroš, prodavač ribe i administrator

facebook stranice *Splitska peškarija*. (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 17.); **fairplay** (*fair play* – poštena igra) - *Mogao je biti svjetski prvak, ali fairplay mu je bio važniji*. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 36.); **favorizirati** (*favorize* – biti naklonjen) - *Kad je, međutim, u pitanju mjera kojom se favoriziraju domaći poljoprivredni proizvođači u javnim nabavama, iz EK su nam odgovorili da ćemo taj odgovor dobiti nešto kasnije*. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 2.); **febrilitet** (*fever* – vrućica) - *Dana 8. travnja sam od epidemiologa doznala da joj je nalaz pozitivan, a isti dan sam i kod jednog štićenika primijetila povišen febrilitet*. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 11.); **fejs** (*face* – lice) - *Fejs se užario od prijetnje i kletvi protiv čestite novinark*e. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Magazin, str. 32.); **fotosession** (*photosession* – snimanje) - *„Davno je to bilo, ali fotosession pamtim kao jedno zanimljivo iskustvo.”* (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str.18.); **GMO free certifikat** (*GMO free* – nije genetski modificirano; *certificate* – svjedodžba, potvrda) - *Djelatnici Vindije rade sve kako bi se nastavilo s dostatnom opskrbom prodajnim mjestima diljem Hrvatske – Cekin svježom piletinom i Vindon svježom puretinom s prvim GMO free certifikatom u našoj zemlji*. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 17.); **gratis** (*gratis* – besplatno) - *Dok kafić zjapi prazan, parking je prepun automobile, gratis je zasada*. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., prilog Mozaik, str.21.); **hendlati** (*handle* – rukovoditi) - *Meni kao uznemirenom laiku kudikamo je draže znati da krizu hendla liječnik nego, štatigajaznam, vatrogasac ili policajac*. (Slobodna Dalmacija, 17. travnja 2020., str. 9.); **hepening** (*happening* – zbivanja) - *Eh, tko bi nabrojao sve hepeninge i značajne ljude koji su ovuda prošli*. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., prilog Mozaik, str.21.); **honorirati** (*honour* – čast, počastiti) - *A ti se iz dana u dan jednako mrštiš tražeći pokornost koju ćeš jednog dana, i to samo možda, u svojoj beskrajnoj milosti honorirati popuštanjem ovo ili one mjere*. (Slobodna Dalmacija, 17. travnja 2020., str. 9.) **imidž troublemakera** (*image* – predodžba; *troublemaker* – izgređnik) - *Imidž troublemakera princ je u javnosti prao liberaliziranjem života u domovini i uvođenjem umjerenog islama*. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 36.); **imunodeficijencija** (*deficiency* – nedostatak, manjak) - *Imunodeficijencija može biti stečana ili sekundarna, te primarna ili nasljedna*. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 22.); **in** (*in* – u, popularno) - *Od kada je nastupila epidemija koronavirusa, čitanje knjige je ponovo postalo in*. (Slobodna Dalmacija, , 17. travnja 2020., str. 14.); **infrigement proces** (*infridge* – kršiti; *process* – tijek) - *Vladina mjera prema kojoj će sve tvrtke pa i one s više od 7,5 milijuna prihoda moći plaćati PDV prilikom naplate, a ne fakturiranja računa nije u skladu sa pravilima EU-a i Hrvatsku u tom pogledu očekuje infrigement proces...* (Slobodna Dalmacija, , 9. travnja 2020., str. 2.); **injektira** (*inject* – ubrizgati) - *Cjepivo se injektira u organizam i bezopasni virus inficira naše stanice*. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., str. 6.); **inovator** (*inovation* – osmišljavanje) - *Inovatori proizvode na 3D printerima zaštitne maske i druga čuda za naše zdravlje, a da nisu morali prethodno proći beskonačne procedure*. (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., prilog Mišljenja, str. 10.); **inox** (*inox* – nehrđajući materijal) - *Orguljaške tube su napravljene od posebnog inoxa, koji je otporan i na najzahtjevnije uvjete te – iznimno važno – ne reagira pretjerano na prisutnost soli*. (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 25.); **internet** (*internet* – globalna mreža) - *Svoju evanđeosku poruku ta je crkva povjerila algoritmima interneta; ispraznila je svoje hramove da bi spasila živote svojih vjernika*. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 21.); **investicija** (*investment* – ulaganje) - *Ova*

investicija uz kredit HBOR-a povukla je i nabavu kamiona i prikolica jer da bi je prevezli treba nam čak 35 kamiona. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 10.); **kalkulacije** (calculation – računanje) - Naime, zasad neslužbene **kalkulacije** govore da je jedna od ideja rezanje dodataka na plaću. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 7.); **kava tu gou** (coffee to go – kava za van) - **Kave tu gou** su po deset kuna, odnosno devet kuna za espresso. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., prilog Mozaik, str.20.); **koautor** (coauthor – suradnik) - **Koautori** su Nedžad Haznadar, Saša Šekoranja, fotograf Andija Zelmanović i Tomo Vrban. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str.18.); **konsekvencjun** (consequence – posljedica) - Nešto šta nam se čini beznačajna stvar može imati velike **konsekvencjune**. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., prilog Kultura, str.22.); **konsenzus** (consensus – suglasnost) - Švedska je zemlja **konsenzusa** i diplomacije, nastoji se pronaći najbolje moguće rješenje za društvo u vidu preživljavanja populacije, ali i ekonomije. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 20.); **kontagiozan** (contagious – zarazan) - Jako je **kontagiozan** i širi se izravni putem s bolesne na zdravu životinju i nezdravim putem preko čovjeka. (Slobodna Dalmacija, 18. travnja 2020. prilog Spektar, str. 11.); **konzumenti** (consumer – korisnik) - **Konzumenti** marihuane će zbog službenog psa morati postiti. (Slobodna Dalmacija, , 11., 12., 13. travnja 2020., str. 12.); **koronaexit** (exit – izlaz) - Eu ne želi ponoviti pogreške s početka pandemije koronavirusa (...) pa je jučer predložila zajedničke smjernice za ublažavanje mjera, takozvani **koronaexit**. (Jutarnji list, 16. travnja 2020., str. 3.); **korona party** (party – zabava) - Nisu prekidali koncelebrirani **korona party**, premda se zna kako su ta okupljanja opasna. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., prilog Mišljenja str.11.); **kreacionizam** (creationism – stvaranje) - Kod nas se ta teorija širila uglavnom preko Youtube snimke emisije „Što ima, profesore?” Waltera Veitha, južnoafričkog zoologa koji se preobratio na **kreacionizam**. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 48.); **kvalifikacija** (qualification – osposobljenost) - (...) zapitao je je li baš istina da će baš on bez ikakvih **kvalifikacija** i natječaja, postati novi ravnatelj Doma za starije i nemoćne u Splitu. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 4.); **laptop** (laptop – prijenosno računalo) - **Laptop** je zbog posla non-stop uključen, ali sam svako popodne obavezno u vrtu. (Slobodna Dalmacija, 17. travnja 2020., str. 40.); **leasing** (leasing – najam) Taksisti su pod terorom **leasinga**, cvjećari u krizi, a tek mali trgovci! (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 19.); **licenca/ online live/platforma** (licence – dozvola; online live – uživo na mreži; platform – sučelje) - Režijski troškovi se u ovo doba godine smanjuju toliko malo da time nećemo ni približno pokriti trošak kupnje dodatnih **licence** za kvalitetne **online live platforme** za učenje, pripreme i održavanje virtualnih učionica. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 10., 20.); **lifestyle** (lifestyle – stil života) - Tada riječ **lifestyle** nije postojala ni u medijskom prostoru ni u općenitom vokabularu. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str.23.); **lockdown** (lockdown – potpuno zatvaranje) - Karantena i **lockdown** ne mogu biti trajna opcija, svi to znamo; gospodarstva posrću. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 41.); **luzer** (loser – gubitnik) - Ajme bit poštteni pa reć da je ta njihova pobuna ipak nekako **luzerska**. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Magazin, str. 33.); **mail** (mail – pošta) - Poslali su mi pismo na taj **mail** i javili kako su pronašli bocu. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 24.); **managed retreat** (managed retreat – organizirano povlačenje) - Drugi način propisuje da se postojeći objekti i infrastruktura izmjesti iz poplavne zone, kao **managed retreat**. (Slobodna Dalmacija, 18. travnja 2020. prilog Spektar, str. 3.); **mason** (mason – zidar)

- Kad smo već kod **masona**, iskoristite ‘‘novo nenormalno’’ da postanete, ako ništa drugo, teoretičar zavjera ili geopolitički strateg poput admiral Domazeta-Loše. (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 27.); **mastermind** (mastermind – genij) - Priča je inicijalno počela tako što je misteriozni **mastermind** profesor Alvaro Morte okupio tim ljudi koji nemaju što izgubiti za pljačku stoljeća. (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., prilog Mozaik, str. 21.); **matchday** (matchday – prva sezona) - Žale se da im je ugrožena likvidnost te da preduga stanka i milijunski **matchday** prihodi, prijete bankrotom. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 35.); **menadžer** (manager – upravitelj) - Drobnjakove obveze prema bendu u sudnici je opisao i bivši bubnjar Dražen Scholz ustvrdivši da je suradnja s **menadžerom** bila prekinuta na godinu dana. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 17.); **mini kruzer** (mini cruiser – mala krstarica) - Prije su kod porinuća **mini kruzera** mogli raditi s težinama do 200 tona, a sada mogu raditi paralelno s dvije dizalice ukupne težine 400 tona. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 10.); **miting** (meeting – sastanak) - Sada je i otkazivanje Olimpijskih igara poremetilo cijelu sezonu, što je poseban izazov za sportaše, pa im je svakako svima sada, čim se smiri situacija, cilj što više nastupati i biti u formi – objašnjava Brkljačić, direktorica **mitinga**. (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 29.); **multinacionalan/relevantniji** (multinational – višenacionalan; relevant – važan) – Kako bi došlo do još **relevantnijih** podataka Pluristem ima u planu podnijeti zahtjev za pokretanje **multinacionalnog** kliničkog ispitivanja za liječenje komplikacija povezanih sa koronavirusom. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 12.); **new deal** (new deal – nova nagodba) - Čeka li nogomet svoj **new deal**? (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Magazin str. 46.); **nokdaun/nokaut** (knockdown – udarac; knock out – izbaciti) - Nismo u **nokdaunu**. Ne, radi se o klasičnom **nokautu**. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 40.); **non-stop** (non-stop – bez prestanka) - Laptop je zbog posla **non-stop** uključen, ali sam svako popodne obavezno u vrtu. (Slobodna Dalmacija, 17. travnja 2020., str. 40.); **number one** (number one – broj jedan) - Na ovom malom lokalitetu, Bogom danom, ima jako puno stanova za turistički najam – kaže nam stanar splitske zgrade **number one**. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 20.); **off pitanja** (off – iz, mimo) - Slijede četiri **off** pitanja. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 64.); **online** (on-line – na vezi) - Predlažu i izdavanje bankarskih kartica za blokirane, te privremeno ukidanje naknade za **online** plaćanje. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 2.); **pay/stay** (pay – platiti; stay – ostati) - Keks **pay**. Doma **stay**. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 60.); **percepcija** (perception – sagledavanje) - Odluka o priključenju EU mogla bi se pokazati važnom ne samo zbog pomoći koju će Unija ponuditi zemljama članicama nego i zbog smanjenja **percepcije** rizika. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 9.); **perzistira** (persist – ustrajati) - U zaraženom čoporu virus se dugo zadržava i dugo **perzistira**, a inficirane životinje mogu ostati i kliconoše. (Slobodna Dalmacija, 18. travnja 2020., prilog Spektar, str. 11.); **pozicija** (position – mjesto) - Situacija je takva da CRO Race ima svoju **poziciju** u kalendaru, ali je prerano govoriti o zatvaranju budžeta. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 37.); **prioritizirati** (prioritize – dati prednost) - Mogli bismo **prioritizirati** zdravstvene djetanike i radnike općenito prema tome jesu li seropozitivni i virus-negativni. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 31.); **procedura** (procedure – tijek) - Inovatori proizvode na 3D printerima zaštitne maske i druga čuda za naše zdravlje, a da nisu morali prethodno proći beskonačne **procedure**. (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., prilog Mišljenja, str. 10.); **puzzle** (puzzle – zagonetka) - Naravno, izbjegavamo

igrališta, složio sam sve **puzzle** na svijetu po sto puta, znam napamet malu sirenu i Kralja lavova. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 40.); **quality** (quality – kvaliteta) - Znak „**Vrgorac quality**“ bit će jamstvo zaštite kupaca od preprodaje. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., str. 18.); **randomizirati** (random – nasumično razvrstati) - Nakon što liječnik izjavi koji su lijekovi dostupni u njegovoj bolnici, web stranica će **randomizirati** pacijenta na jedan od dostupnih lijekova. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 10.); **reanimirati** (reanimate – oživjeti) - Predsjednik Francuskog gerontološkog društva prof. dr. Olivier Guerin rekao je da su zdravstveni djelatnici suočeni s odabirom koga će **reanimirati**. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 10.); **reboot** (reboot – ponovno pokrenuti) - Klubovi će definitivno trebati na **reboot** jer je taj famozni cashflow definitivno stao. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Magazin, str. 47.); **rejting** (rating – normiranje) - **Rejting** agencije predviđaju ozbiljne udare na gospodarstvo južne Europe. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., str. 10.); **rekonstruirati** (reconstruct – obnoviti) - S njom su otišle i uspomene koje, skupljajući tuđe, Gašparac kao da pokušava na neki simboličan način **rekonstruirati**, nadomjestiti nedostatak vlastitih. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 32.); **rentijerstvo** (rent – iznajmiti, najam) - Prestanimo se oslanjati na **rentijerstvo** i osjetljive industrije i sektore, rastimo brže, jače! (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 14); **repatrijacija** (repatriation – ponovno dovesti u domovinu) - „Očekujemo nastavak **repatrijacije** i dolazak četiri autobusa sa 90 do 100 hrvatskih državljana iz Tirola“, rekao je Grlić Radman. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 2.); **reprezent** (represent – predstaviti) - Njihov eponimni debi album sjajan je **reprezent** tog balansa. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 40.); **resetiranje** (reset – ponovno postaviti) - Moramo iskoristiti ovu priliku i pritisnuti gumb za **resetiranje**. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 34.); **respiratorne** (respiratory – dišni) - Čini se da mačke mogu biti osjetljive na **respiratorne** infekcije, pa bi ih tijekom pandemije bilo razumno držati u zatvorenom. (Jutarnji list, 9. travnja 2020., str. 11.); **resilience** (resilience – elastičnost) - I EU mora osvijestiti da **resilience** treba osigurati. (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., prilog Mišljenja, str. 10.); **restart** (restart – ponovno započeti) - Treba se pokazati spremnost za **restart** ekonomije. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 28.); **revitalizacija** (revitalisation – oživljavanje) - Ova je kriza prilika za **revitalizaciju** domaće poljoprivrede, kako bi bila samodostatna za hrvatske potrebe. (Slobodna Dalmacija, 14. travnja 2020., str. 8.); **režim** (regime – uređenje) - Iz Maistre pritom ne otkrivaju što je od dodatnih usluga tijekom posebnih okolnosti dostupno gostima (...) obzirom na propise i poseban **režim** (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 10.); **self-sevice** (self-service – samoposluživanje) - Večera na brodu služila se iz **self-servicea**, a konobari su bili odijeljeni staklenim pregradama tako da je kontakt bio smanjen na minimum. (Slobodna Dalmacija, 16. travnja 2020., str. 13); **senzacije** (sensation – osjećaj) - Puno sam bliži mišljenju Nooteboomova kolege i prijatelja Harryja Mulischa koje je sve tobože neodoljive **senzacije** biljnog svijeta sažeo u rečenici „Priroda se nasmrt dosađuje“. (Slobodna Dalmacija, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 35.); **set** (set – skup) - U trećem **setu** mjeru stižu poticaji za domaće goste. (Jutarnji list, 15. travnja 2020., str. 7.); **set back zone** (set back zone – zona odmaka) - **Set back zone** predstavlja pojas uz obalu u kojem gradnja nije dozvoljena. (Slobodna Dalmacija, 18. travnja 2020. prilog Spektar, str. 3.); **skeč** (sketch – nacrt) - Upravo smo kolegica i ja osmislile **skeč** s lutkama koje se zovu Pipa i Pipa. (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., str. 40.); **smartfon** (smartphone – pametni telefon) - Ako ste nekoć bili zakačeni za svoj telefon

zbog ljubavi, o čemu i danas sanja Debbie Harry, od sada će zbog korone drugi biti zakačeni za vaš **smartfon**. (Jutarnji list, 16. travnja 2020., str. 29.); **socijalna distanca** (social distance – društvena udaljenost) - I jednom kad se opozove naredba o održavanju **socijalne distance**, razumno je očekivati pravi stampedo. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 24.); **special** (special – posebnost) - U srijedu 15. travnja Jutarnji list, daruje veliki **special!** (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., prilog Magazin, str. 66.); **spin** (spin – vrtnja) - Izjavu direktora HUB-a da banke zapisuju redovnu kamatu na kredite za koje su odobrile moratorij otplate, a da tu kamatu ne obračunavaju, Tomašić vidi kao bankarski **spin**. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., str. 5.); **spiker** (speaker – govornik) - Zato smo ga i zvali **spiker**. (Slobodna Dalmacija, 18. travnja 2020., str. 35.); **start** (start – početak) - Mislimo da bi **start** u Europi mogao biti povoljan, ali bio bi to događaj zatvorenog tipa. (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 29.); **stem** – (STEM - science, technology, engineering and mathematics – znanost, tehnologija, inženjering i matematika) - Ispitivanje je ograničeno u **Stem** predmetima uz pomoć digitalnih alata. (Slobodna Dalmacija, 10. travnja 2020., str. 9.); **stand by** (stand by – mirovanje) - Po tom je pitanju sve **stand-by** i ne bismo trebali imati dramu. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja, 2020 str. 69.); **suburbija** (suburb – predgrađe) - Tako sigurno misle i deseci mladih iz splitske cementne **suburbije**. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., prilog Magazin, str. 32.); **swap** (swap – razmjena) - HNB ima obvezu informiranja ESB-a o upotrebi likvidnosti u eurima koju će HNB steći kroz valutni **swap**. (Jutarnji list, 16. travnja 2020., str. 4.); **šeranje** (share – dijeliti, podijeliti) - Iz povijesti znamo da su u dokolici ljudima na um padale najbolje ideje pa umjesto da kukate zbog izolacije i ne uzdižete se iznad **šeranja** šala o koroni, iskoristite ovo vrijeme da zapitate sami sebe što želite raditi i što želite od života. (Jutarnji list, 10. travnja 2020., str. 27.); **šoping** (shopping – kupovina) - Nakon 76 dana karantene, u srijedu u ponoć brojnim stanovnicima 11-milijunskog grada je prvi put 23. siječnja bilo dopušteno izaći, posjetiti rodbinu, otići u **šoping**, na sprovod ili na posao u drugi grad. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 13.); **tajming** (timing – izbor trenutka) - **Tajming** nije mogao biti gori, u proljeće su teretane najposjećenije. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 8.); **teatar** (theater – kazalište) - Za male najave koje snimaju uzeli su lutke iz **teatra**. (Slobodna Dalmacija, 15. travnja 2020., str. 40.); **tender** (tender – natječaj) - No, na koncu je Unija nevoljko amenovala cjelokupni aranžman priznajući kinesku tvrtku kao legitimnog pobjednika **tendera**. (Jutarnji list, 16. travnja 2020., str. 30.); **tinejdžer** (teenager – adolescent) - Ovih mi se dana neprestance vrti po glavi jer se pitam u kojoj su mjeri **tinejdžerske** ljubavi, snovi i životi uništeni radi psihoze oko korone zbog koje bi nepodnošljiva socijalna distanca mogla potrajati do 2022. (Jutarnji list, 17. travnja 2020., str. 28.); **tour** (tour – turnir) - „Od **toura** mi u ovom trenutku ne nedostaje gotovo ništa“, izjavio je Marjan Čilić. (Jutarnji list, 18. travnja 2020., str. 56.); **totalno izignorirati** (total – potpuno; ignore – zanemariti) - Neki nas znaju i **totalno izignorirati**. (Slobodna Dalmacija, 9. travnja 2020., str. 21.); **transfer** (transfer – prijelaz) - Jedan zgodan primjer pokazuje kako su se kretale cijene nogomenih **transfera** posljednjih godina. (Jutarnji list, 11., 12., 13. travnja 2020 str. 70.); **upcycling** (upcycling – ponovno recikliranje) - Optimizam se istopio, no sad je vrijeme da isprobate **upcycling**, kreativnu ponovnu upotrebu proizvoda. (Jutarnji list, 15. travnja 2020., str. 9.); **vaučer** (voucher – kupon) - Turisti su uplatili akontacije od 220 milijuna eura i za to dobili **vaučere**. (Jutarnji list, 14. travnja 2020., str. 9.); **viralno** (viral – virusno) - Prvotno se mislilo da je snimka stigla negdje iz Dalmacije no **viralni** hit ipak stiže iz Vinkovaca. (Slobodna

Dalmacija, 15. travnja 2020., prilog *Mozaik*, str. 21.); **virtualno** (*virtual* – nestvaran) - *Papin virtualni Uskrs iz pustog golemog hrama.* (*Jutarnji list*, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 10., 20.) *Moja prijateljica nije otkazala vjenčanje; zabava nakon toga će biti virtualna.* (*Slobodna Dalmacija*, 14. travnja 2020., str. 39.); **WC** (*WC* – zahod) - *S wc papirom je u jednom trenutku nastala čitava strka, domino efekt.* (*Jutarnji list*, 16. travnja 2020., str. 29.); **web dizajner** (*web designer* – dizajner internetske stranice) - *Iza platforme stoji Studio 3LHD te tim programera i web dizajnera.* (*Jutarnji list*, 18. travnja 2020., prilog *Nekretnine*, str. 32.); **web-aplikacija** (*web application* – internetska uporaba) - *Također, trenutno je u razvojnoj fazi web-aplikacija Tree For Life, koja će korisnicima omogućiti informaciju o uzgoju sjemena.* (*Slobodna Dalmacija*, 17. travnja 2020., str. 21.); **web shop** (*web shop* – internetska trgovina) - *Suočeni s globalnom pandemijom, u pivovari se nisu prepustili crnim scenarijima, nego su se reorganizirali i napravili web shop.* (*Jutarnji list*, 9. travnja 2020., str. 46.); **web stranica** (*web* – mrežna stranica) - *Otvorena je informativna web stranica koronavirus.dalmacija.hr* (*Slobodna Dalmacija*, 10. travnja 2020., str. 12.); **Youtube** - *Na njihovom youtube kanalu, na Veliku Subotu u 15h molit će se Božansko milosrđe...* (*Slobodna Dalmacija*, 11., 12., 13. travnja 2020., str. 20.); **zero-waste** (*zero-waste* – nulta stopa otpada) - *Možda sada nije najbolji trenutak za zero-waste pokret jer nećete uspjeti doći do proizvoda.* (*Jutarnji list*, 15. travnja 2020., str. 9.); **zoom event** (*zoom* – povećati; *event* – događaj) - *50 javnih osoba istovremeno se uključilo u zoom event, pravi društveni događaj u Hrvatskoj u eri koronavirusa.* (*Jutarnji list*, 17. travnja 2020., str. 25.).

U navedenim primjerima pozornost se dala anglicizmima odnosno novonastalim riječima (neologizmima) iz engleskoga jezika koje su pod suvremenim utjecajima postale dio hrvatskoga standardnog jezika. Upotrijebljene su u izvornome obliku, ali su se dobrim dijelom prilagodile i odrednicama hrvatskoga jezika. Veliki broj istaknutih anglicizama ima svoj korijen u latinskome jeziku, međutim može se uočiti kako ih se prepoznaje prema krajnjem jeziku preuzimanja.

Analiza prikupljene građe

U prikupljenoj građi analizirane su ukupno 153 korpusne jedinice. Svaka je jedinica zasebno izvojena, kao i rečenica iz koje je preuzeta s nadnevkom i nazivom novina. Zabilježen je prijevod jedinice, tj. zamjenski leksem u hrvatskome jeziku, odnosno istoznačnica. Ističući morfološku odrednicu korpusnih jedinica, moguće je izvojiti 122 imenice, 16 pridjeva, 13 glagola te dva prijedloga. Spomenute je anglicizme također moguće analizirati tematski, morfološki i tvorbeno. Temeljem navedenoga, u radu će se provesti tri klasifikacije korpusnih jedinica i svaka će klasifikacija biti prikazana tablično.

U prvoj klasifikaciji glagoli će se prikazati s obzirom na morfološku sastavnicu. Klasifikacija glagola bit će prikazana u *Tablici 1*. Zabilježit će se primjer glagola iz prikupljene građe, njegov infinitivni oblik u engleskome jeziku te hrvatska istoznačnica. Glagolski sustav u engleskome jeziku razlikuje se od glagolskoga sustava u hrvatskome jeziku jer ne poznaje kategoriju glagolskoga vida. Najčešće u tome slučaju glagoli imaju samo jedan morfološki oblik te se na glagol dodaje sufiks *-ati* i takvom se prilagodbom dobije glagol, npr. *startati* (eng. *to start* / hrv. *startati*). Upravo je to slučaj s glagolima koji će se navesti u tablici, npr. *hendlati*, *honorirati*, *injektirati*, *izignorirati*, *perzistirati*, *prioritizirati*, *randomizirati* i *reanimirati*.

U drugoj klasifikaciji prikazat će se tvorbeni elementi. Korpusne jedinice klasificirat će se prema svojoj sufiksnoj sastavnici i biti navedene u *Tablici 2*. Moguće je uočiti da su imenice poput *outsajder, brending, brifing, distanciranje, konsenkvencjun, konzument, leasing, luzer, miting, resetiranje, revitalizacija, senzacija, spiker, stopper, strimanje, šeranje, šoping i tajming* nastale prilagodbom engleskoga glagola ili imenice te dodavanjem sufiksa jezika primatelja: *-nje, -ing, -(j)un, -er, -or, -ent, -ija*.

U trećoj klasifikaciji analizirat će se korpusne jedinice prema temi. Klasificirat će se riječi koje pripadaju informacijskomu i komunikacijskomu, političkomu, zdravstvenomu, sportskomu, kulturnomu te gastronomskomu nazivlju, poput riječi *viralno, press konferencija, febrilitet, tour, time break, assesoar i after party*. Ujedno će se nakon zabilježavanja leksema prema temi u *Tablici 3*. navesti korpusne jedinice prema svojoj morfološkoj, pravopisnoj i fonološkoj odrednici. Mnogi anglizmi koji se spominju u prikupljenoj građi zadržali su istu semantičku razinu, npr. *shopping/šoping*. U pojedinim je leksema vidljivo izravno posuđivanje, npr. *after party*, ili postoji određena sintagma u kojoj se koristi kombinacija engleskoga i hrvatskoga jezika, npr. *fotosession*.

Tablica 1. Anglizmi s hrvatskim sufiksom *-ati*, izvornim glagolskim oblikom i istoznačnicom

anglizam	eng. leksem	hrv. leksem
definirati	<i>to define</i>	Odrediti
eskalirati	<i>to escalate</i>	pojačati se
evocirati	<i>to evoke</i>	pobuditi, prizvati
favorizirati	<i>to favorize</i>	biti naklonjen
hendlati	<i>to handle</i>	rukovoditi
honorirati	<i>to honour</i>	počastiti, nagraditi
injektirati	<i>to inject</i>	Ubrizgati
izignorirati	<i>to ignore</i>	zanemariti
perzistirati	<i>to persist</i>	Ustrajati
prioritizirati	<i>to prioritize</i>	dati prednost
randomizirati	<i>to random</i>	nasumično razvrstati
reanimirati	<i>to reanimate</i>	oživjeti
rekonstruirati	<i>to reconstruct</i>	obnoviti

U *Tablici 1*. navedeno je 13 glagola iz prikupljene građe koji su ušli u hrvatski jezik i njemu se prilagodili upotrebljavajući sufiks *-ati*, koji se u hrvatskome jeziku koristi za tvorbu infinitiva glagola. Iz tablice je vidljivo da svaki anglizam ima svoju zamjenu leksema na hrvatskome jeziku. S obzirom na postojeću zamjenu za svaki glagol, odnosno strani leksem u ovome slučaju čini se da problem vodi do šire populacije koja nevoljko i sporo usvaja stranu riječ na hrvatskome jeziku. Primjetno je da su navedeni hrvatski leksemi često korišteni u hrvatskome standardnom jeziku, nisu nepoznati ni mlađoj ni starijoj populaciji, ali se ipak čini da se prednost daje riječima stranoga podrijetla te da mediji radije upotrebljavaju anglizam umjesto hrvatske usvojenice.

Tablica 2. Anglizmi prilagođeni hrvatskomu jeziku prema sufiksima

-nje	-ing	-(j)un	-er	-ent	-ija
distanciranje	brending	konsenkvencjun	autsajder	konzument	aplikacija
resetiranje	brifing		čarter	reprezent	delegacija
strimanje	leasing		džoger		devastacija
šeranje	miting		minikruzer		digresija
	rejting		luzer		diverzifikacija
	šoping		menadžer		imunodeficijencija
	tajming		spiker		kalkulacija
			stoper		kvalifikacija
			tinejdžer		pozicija
			vaučer		repatrijacija
			web dizajner		revitalizacija
					senzacija

-et	-or	-us	-ost	-ar
febrilitet	koautor inovator	konsenzus	anksioznost	asesoar

U *Tablici 2.* navedeni su anglizmi iz prikupljene građe koji su ušli u hrvatski jezik i njemu se prilagodili upotrebljavajući sufikse navedene u tablici. Određene riječi danas smatramo anglizmima iako njihova etimologija dolazi iz latinskoga jezika. Za razliku od navedenih korpusnih jedinica u *Tablici 1.* u kojoj svi glagoli imaju svoju hrvatsku zamjenu, u *Tablici 2.* može se primijetiti da to nije uvijek slučaj za svaki leksem. Leksem *luzer* može se zamijeniti leksemom *gubitnik*, ali leksem *web dizajner* nema svoju lako pamtljivu hrvatsku inačicu. Iz toga je razloga logično da će jezik primatelj posuditi riječ i prilagoditi je svojemu jeziku onako kako mu dopusti jezični sustav, u ovome slučaju sufiksom *-er*. Sve ostale zabilježene riječi moguće je zamijeniti hrvatskom istoznačnicom, ali korpusna analiza pokazuje da to nije slučaj, već je jednostavnije preuzeti tuđu riječ i prilagoditi je svojemu jezičnom sustvu dodajući različite prefikse ili, u ovim primjerima, sufikse.

Tablica 3. Anglizmi prema tematici proučavanja prikupljene građe

gastronomija	IKT⁵	kultura življenja	politika	sport	zdravlje
catering	aplikacija	after party	brifing	aut	anksioznost
			cashflow		
			diverzifikacija		
self service	bek	aplauz	konferencija	bek	asimptomatski
kava tu gou	e-mail	art director	kongres	biznis	autodestrukcija

⁵ Informacijska i komunikacijska tehnologija

	internet				
	laptop	asesoar	intervju	cro race	coronavirid
	online	autsajder	think tank	pozicija	coronavirus/Cov id-19
	resetiranje	bend	budžet	čarter	drive in
		breeding	definirati		
	smartfon	debi album	delegacija	džogeri	eksperiment
		digresije			
	stem	džentlemen	devastacija	fairplay	emergentne
		e-naslov			
	strimanje	Facebook	egzil	kvalifikacije	eskalirati
			exit		
	viralna	fejs	hendlati	matchday	febrilitet
	virtualna				
	web dizajner	fotosession	honorirati	miting	GMO free certifikat
	web- aplikacija	hepening	infrigement proces	nokdaun	imunodeficijenci ja
	web stranica	imidž	investicija	nokaut	injektira
	Youtube	inox	kalkulacije	number one	in
	Wi-fi	inovator	konsenzus	off pitanja	kontagiozan
	zoom	internet	konzumenti	set	korona party
		koautor	koronaexit	stoper	percepcija
		konsekvencj un	managed retreat	tour	randomizirati (pacijenta)
		kreacioniza m		transfer	
		leasing	mason		reanimirati
			multinacionala n		respiratorne
		lifestyle	new deal		
			non-stop		
		lockdown	pay/stay		
		luzer			
			prioritizirati		
		mastermind	procedura		
		menadžer	reboot		
		minikruzer	rejting		
			relevantniji		
		puzzle	rentijerstvo		
		quality	repatrijacija		

		reprezent	revitalizacija		
		skeč	resilience		
		socijalna distanca	restart		
		special	režim		
			set back zone		
			stand by		
		spiker	suburbija		
		swap	swap		
		šeranje	virtualno		
		šoping	tender		
		tajming			
		teatar			
		upcycling			
		vaučer			
		wc			
		web shop			
		zero-waste			

U *Tablici 3.* zabilježeni su primjeri anglizama prema tematici proučavanja. Može se uočiti da se temeljem prikupljene građe u hrvatskim dnevnim novinama najčešće upotrebljavaju anglizmi vezani za kulturu življenja (47), politiku (44), zdravlje (22), sport (20), informacijsku i komunikacijsku tehnologiju (17) te gastronomiju (3). Mnogi od navedenih leksema upotrebljavaju se jako često i u široj populaciji te je malo vjerojatno da će se za njih koristiti hrvatske istoznačnice. Naime, iako već postoje hrvatske inačice engleskih riječi, radije se upotrebljavaju anglizmi.

Vidljivo je da su poneke riječi ušle u jezik primatelja izravnim posuđivanjem, a poneke su se prilagodile jeziku primatelju, točnije njegovim pravopisnim i fonološkim odrednicama. Tako je u izvornome engleskom obliku od ukupno 153 leksema zapisano njih 51. Ovdje je riječ o upotrebi anglizama, odnosno primjenjeno je pravilo izravnoga posuđivanja riječi: *after party, art director, assesoar, cashflow, catering, corona-19, Covid-19, cro race, drive in, e-mail, facebook, fairplay, gratis, in, inox, internet, laptop, lifestyle, leasing, lockdown, managed retreat, mason, mastermind, match day, new deal, numer one, online, pay/stay, puzzle, quality, reboot, resilience, restart, self service, set, set back zone, special, stem, swap, tender, think tank, tour, transfer, troublemaker, upcycling, wc, web shop, wi-fi, youtube, zero-waste, zoom.*

Ukupno 39 leksema zapisano je prema pravopisnome obliku hrvatskoga jezika: *aplauz, aut, autsajder, bek, bend, biznis, brifing, budžet, coronavirid, čarter, debi album, (web) dizajner, džentlemen, džogeri, eksperiment, fejs, hepening, imidž, inovator, intervju, koautor, kongres, konsenzus, konzumenti, menadžer, minikruzer, miting, nokaut, nokdaun, rejting, reprezent, režim, skeč, smartfon, spiker, stoper, šoping, teatar, vaučer.*

S obzirom na morfološku prilagodbu engleskih leksema hrvatskomu jeziku, zabilježeno je 56 leksema koje temeljem korištenih sufikasa, prema Filipoviću, možemo nazvati i pseudoanglizmima: *aplikacija, anksioznost, asimptomatski, autodestrukcija, breeding,*

definirati, delegacija, devastacija, digresija, distanciranje, diverzifikacija, egzil, emergentne, e-naslov, eskalirati, evocirati, favorizirati, febrilitet, hendlati, honorirati, imunodeficijencija, injektira, investicija, izignorirati, kalkulacija, kava tu gou, konferencija, konsekvencjun, kotagiozan, kreacionizam, kvalifikacija, multinacionalan, percepcija, perzistirati, pozicija, prioritizirati, procedura, randomizirati, reanimirati, relevantniji, respiratorne, rentijerstvo, repatrijacija, resetiranje, revitalizacija, senzacija, socijalna distanca, strimanje, suburbija, šeranje, tajming, viralna, virtualna, web aplikacija, web stranica.

Uočeno je da postoji i sedam engleskih sintagmā koje sve više prodiru u hrvatski jezik. To su najčešće riječi ili fraze koje su sastavljene dijelom od engleskih, a dijelom od hrvatskih jezičnih sastavnica: *fotosession, koronaexit, GMO free certifikat, press konferencija, infringement proces, korona party, off pitanja.*

U sintagmama *fotosession* i *koronaexit* prvi dio riječi ima hrvatski pravopisni oblik (*foto, korona*), a drugi dio pripada engleskomu pravopisu (*session, exit*). *GMO free* sastoji se od dviju engleskih riječi te im je pridodana riječ *certifikat* napisana prema hrvatskome pravopisnom sustavu. Na isti su način dobivene i sintagme *infringement proces, press konferencija* i *off pitanja* u kojima je prva riječ izravno posuđena iz engleskog jezika, a drugi dio riječi prilagođen je hrvatskome pravopisnom obliku. Isto je moguće uočiti i u sintagmi *korona party*, samo što je u ovom slučaju prvo navedena riječ prema hrvatskoj ortografiji, a potom slijedi anglizam, odnosno izravno posuđena riječ *party*.

Nakon analize prikupljene građe moguće je uočiti da dnevne novine poput ostalih medija priopćavanja izuzetno brzo prenose leksička obilježja i posreduju u njihovu prihvaćanju i oblikovanju u različitim govornim ili pisanim situacijama. Većina njih se upotrebljava u izvornome obliku, a zatim slijede leksemi prilagođeni prema morfološkoj ili fonološkoj strukturi hrvatskoga jezika. Zanimljivo je da gotovo svi zabilježeni anglizmi pripadaju konotativnim, odnosno suvišnim posuđenicama jer za svaki anglizam postoji istoznačnica u hrvatskome jeziku. Činjenica je da dnevne novine ipak radije prihvaćaju stranu riječ nego hrvatsku novotvorenicu ili sinonim. Anglizmi se prema zabilježenim primjerima u dnevnim novinama najčešće koriste za teme povezane s kulturom življenja, politikom, zdravljem, sportom, informacijskom i komunikacijskom tehnologijom te gastronomijom.

Zaključak

U radu je analizirana zastupljenost anglizama u pojedinim člancima novina *Slobodna Dalmacija* i *Jutarnji list* u razdoblju od deset dana. Pratile su se rubrike o informacijskoj i komunikacijskoj tehnologiji, sportu, kulturi življenja, politici, zdravlju i gastronomiji. Pokušalo se uočiti koja je vrsta posuđivanja najčešća te ima li promjena u fonološkome, morfološkome i pravopisnome smislu. Vidljivo je da je ponekad teško odrediti je li određena riječ anglizam ili neologizam, tuđica ili posuđenica. Budući da se engleske riječi sve više upotrebljavaju umjesto hrvatskih, čini se da ih uskoro nećemo više zvati tuđicama, odnosno posuđenicama, nego usvojenicama.

Prema Rudolfu Filipoviću (1960), „sve posuđenice prije nego uđu u leksički sustav jezika primatelja prolaze razdoblje kada osvajaju svoje mjesto u mikrosustavu leksika toga jezika. Za to je vrijeme posuđenica u procesu sporazumijevanja samo jezična novina.“

U popisu prikupljene građe navedena je hrvatska istoznačnica za engleski leksem, što znači da se svi anglizmi mogu zamijeniti hrvatskom riječi, ali to najčešće nije slučaj iz nekoliko razloga: ili se engleska riječ već ustalila u našem jeziku te se upotrebljava bezrazložno ili iz nesmotrenosti, ili se korištenje tuđice, odnosno posuđenice smatra uzvišenijim u govoru i pisanju. Zanimljivo je da prilikom korištenja engleskoga leksema postoji određena neusklađenost u njihovu navođenju. Naime, pojedini novinari pišu riječ u izvornome obliku, a drugi poštuju fonološka i pravopisna pravila hrvatskoga standardnog jezika. U istim novinama objavljenima istoga nadnevka, pa čak i u istome članku postoje odstupanja u navođenju određenoga leksema; ponekad se leksem *korona* navodi kao *koronavid*, a ponekad kao *coronavirus* ili *Covid-19*. Ispravnije bi bilo pisati i govoriti *virus korone* umjesto *Covid-19*. Ujedno je moguće držati i *fizički razmak*, a ne *socijalnu distancu*. Sve ovo donosi popriličnu neujednačenost i nelogičnost u pisanju.

Iz prikupljene građe također je vidljivo da se skraćeni izrazi lakše izgovaraju i stoga jeziku primatelju nisu dvosmisleni i neodređeni. Danas engleski jezik nije jezik koji je nametnut, ali on postaje sve popularniji u korištenju, najčešće radi prestiža. Uvijek je jednostavnije izabrati riječ koja je komunikacijski svrhovitija iako se nekada u funkcionalnome smislu takvom ne čini. Je li bolje odabrati anglizam ili istoznačnicu, vjerojatno ovisi o svakome pojedincu, pri čemu vrijedi istaknuti Martinetovu rečenicu da „jezičnim razvojem upravlja stalna antonimija između čovjekovih komunikacijskih potreba i njegove težnje da svede na minimum svoju mentalnu i fizičku aktivnost.“

Literatura

1. Anić, V., Goldstein, I.: *Rječnik stranih riječi*, Novi liber, Zagreb, 2006.
2. Filipović, R.: *Anglizmi u hrvatskom ili srpskom jeziku* (1990). JAZU, Zagreb, 1990., str. 17., 18.
3. Filipović, R.: *Englesko - hrvatski rječnik* (2004). Školska knjiga, Zagreb.
4. Filipović, R.: *Teorija jezika u kontaktu* (1990). JAZU, Zagreb, 1986., str. 57.
5. Filipović, R.: *Neposredni jezični dodiri u hrvatskim dijalektima u SAD* (1990). Senjski zbornik, 18., str. 33–35.
6. Opačić, N.: *Prodor engleskih riječi u hrvatski jezik*. (2007). Jezik, god. 54, br. 1, str. 22–27.
7. Prčić, T.: *Engleski u srpskom* (2005). Zmaj, Novi Sad.
8. Weinreich, U.: *Languages in Contact, Findings and Problems*. (1953). Linguistic Circle of New York. Publications, no. 1.
9. <https://www.interpreta.hr/hirek-attekinetes/anglizmi-u-hrvatskoj>, 5. 2. 2022.
10. <https://www.oocities.org/gimn1gradacac/posudjenice/posudjenice.htm>, 1. 2. 2022.

ANGLICISMS IN CROATIAN DAILY NEWSPAPERS

Abstract

The reason for the growing presence of English loanwords in everyday Croatian language is the intensive process of globalization and informatization. Foreign words of the donor's language enter the recipient's language most often due to the lack of a corresponding lexeme in the recipient's language. The easiest way for foreign words to enter a certain language is through the mass media such as

television, the internet and newspapers. The aim of this paper is to point out the abundance of English words in the Croatian daily newspapers Slobodna Dalmacija and Jutarnji list. Through the extracted examples in the paper, it is possible to notice that English - Croatian syntagms appear as often as simple lexemes. The collected material is an attempt that shows how English words have become an everyday part of the Croatian language in phonological, spelling or morphological form. Anglicisms are especially present in certain areas such as informatics, health, culture of living (lifestyle), sports, politics. The paper provides an insight into the problem of the sudden entry of English into the daily press or the written word, although many lexemes could be replaced with Croatian synonyms.

Keywords: *anglicisms, mass media, lexemes, loanwords, synonyms.*